

http://www.nbrb.by/publications/bulletin/Stat_Bulletin_2018_01.pdf. – Дата
доступа: 20.03.2019

3. Статистический бюллетень [Электронный ресурс] / Национальный банк Республики Беларусь. – 2019. – №1(235). – Режим доступа: http://www.nbrb.by/Publications/bulletin/Stat_Bulletin_2019_01.pdf. – Дата
доступа: 20.03.2019

4. Проблемы и перспективы развития сберегательного дела, как основа формирования ресурсной базы российских банков/ Н.П. Казаренкова, // Современные инновационные направления развития деятельности страховых и финансово-кредитных организаций в условиях трансформационной экономики – 2016 г. . – №1/2(1). – С. 62–68.

Осипенко Євгенія

студентка

Овчарик Зоряна

к.е.н., доцент

ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»

м. Ніжин

Україна

СУТЬ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ ВИТРАТ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Найбільш важливим питанням в системі бухгалтерського обліку є організація виробничого обліку і перш за все розрахунок витрат на виробництво кожного виду продукції, яка випускається і їх співставленні з плановою, чи нормативною собівартістю.

В умовах ринку облік затрат – важливий інструмент управління даними підприємствами. Необхідність обліку затрат зростає в міру того, як ускладнюється господарська діяльність підприємства і зростають потреби у підвищенні рентабельності.

Всі фірми, щоб втриматись на сучасному ринку постали перед фактом обов'язкового зниження собівартості продукції і одержання максимального прибутку. Цього можна досягти, якщо ввести суворий контроль і аналізувати чіткий облік прямих затрат, оскільки їх частка в собівартості продукції найважливіша.

В статті розглянуто економічну сутність витрат, їх визнання в бухгалтерському обліку у відповідності до П(С)БО 16. Досліджено класифікацію витрат, яка дасть можливість з точки зору фінансового та управлінського обліку формувати собівартість та управляти витратами.

Проблеми класифікації витрат розглядалися в працях таких вітчизняних і зарубіжних учених як Ф. Ф. Бутинець, І. О. Белебега, І. Є Давидович, О. І. Грицай, В. М. Панасюк, В. В. Бабіч, С. В. Сагова, Л. В. Нападовська, В. Є. Ластовецький, В. Ф. Палій, П. П. Новіченко, Я. В. Соколов та інші. Так, І. Є Давидович досліджує класифікацію витрат як «зведення за визначеними

ознаками всієї різноманітності витрат на виробництво і реалізацію продукції в економічно обґрунтовані групи, які включали б однорідні витрати» [5].

В. О. Ластовецький пропонує класифікувати витрати відповідно до виробничих факторів і з урахуванням призначення окремих видів затрат стосовно способів використання ресурсів, які забезпечують основу для управління витратами і калькулювання собівартості продукції [6].

В. Ф. Палій радить групувати витрати за ступенем впливу обсягу виробництва (постійні, змінні), за способом віднесення на собівартість (прямі та накладні), за періодичністю вкладень (поточні й одночасні), за відношенням до виробничого процесу (виробничі й невиробничі), за часом розрахування (фактичні та планові), за ступенем агрегування (сумарні, на одиницю продукції) [7].

П. П. Новіченко критично ставиться до групування витрат на основні та накладні у зв'язку з відсутністю великого пізнавального значення через необґрунтованість вибору критерію. Учений зазначає, що якщо класифікацію витрат проводити за ознакою їх участі в утворенні суспільного продукту, то вони є грошовим виразом відповідно виробничих і невиробничих витрат [2].

Професор Я. В. Соколов групує витрати за типом факторів господарського життя (дії, події), за визнанням (нараховані й оплачені), стосовно грошей (монетарні, немонетарні), стосовно балансу (ті, що капіталізуються, та некапіталізовані), за очікуванням (ординарні й екстраординарні), за оцінкою (нормативні та планові) тощо [8].

Будь-яка діяльність господарюючого суб'єкта пов'язана з витратами матеріально-речових, трудових та інших ресурсів, цінність яких визначається на ринку. В системі управління підприємством головним об'єктом є процес обліку витрат господарської діяльності в цілому та в розрізі їх видів, цілей, періодів виконання.

Відповідно до П(С)БО 16 [1] під витратами розуміють зменшення економічних вигод внаслідок вибуття активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілення власниками).

Розглянуто різні підходи до класифікації витрат підприємства для удосконалення системи управління ним. Проаналізовано праці вітчизняних та зарубіжних вчених на цю тематику, а також відомі класифікації витрат у чинному законодавстві України.

Як показало здійснене дослідження, існує багато класифікаційних ознак для поділу витрат і тому науковообґрунтована класифікація повинна бути зорієнтована на досягнення поставлених цілей, а також на чітке розмежування окремих груп витрат, що дасть змогу зарахувати ті чи інші витрати до певної групи без подолання суперечностей. Тому кожне підприємство вибирає для себе таку класифікацію витрат, яка дає змогу якнайповніше задовольнити потреби користувачів в інформації, залежно від особливостей виробництва.

Рис. 1. Класифікація витрат

Список використаних джерел

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» № 318 від 31 грудня 1999 р. Спосіб доступу : [//http. www.liga.net](http://www.liga.net).
2. Бухгалтерский учет: учебник / П. П. Новиченко, Т. Н. Шеина, Ф. П. Васин и др.; под. ред. П.П. Новиченко. - 2-е изд., перераб.и доп. - М.: Финансы и статистика, 1996.
3. Грабовецький Б.Є. Економічний аналіз: Навч. Посб. - К. Центр учбової літератури, 2009. - 256с.
4. Давидович І.Є. Контролінг: Навч. Посб. - К. Центр учбової літератури, 2008. - 552с.
5. Давидович, І. Є. Управління витратами: навч. посіб. / І. Є. Давидович. - К.: Центр учбової літератури, 2008. - 320 с.
6. Ластовецький, В. Є. Виробничо-комерційний облік і внутрішньогосподарська (управлінська) звітність за центрами витрат і відповідальності: наук.-прак. посіб. / В. О. Ластовецький. - Чернівці, 2003. -156 с.
7. Палий, В. Ф. Современный бухгалтерский учет / В. Ф. Палий. - М.: Изд-во «Бухгалтерский учет», 2003. - 792 с.
8. Соколов, Я. В. История бухгалтерского учета / Я. В. Соколов, В. Я. Соколов. - 3-е изд. - М.: Магистр, 2009.